

tura peccatum vocatur. VV. art. difc. font. 49. ex 4. Tantus fornicarum terror barbaros quosdam invafit, ut patriam defererent. Infula Ifabella & Quiloa, ac Trapobanes plurimæ civitates propter fornicas deferte funt. Conterebra Hetruriz oppidum a fornicis everfum eft. *Ibid.* Quin imo integras interdum provincias depopularunt fornicæ, cum foiffet illarum exercitibus utitur Dominus exercituum ad feclera mortalium plebenda; Brallii fornicas fuas appofitis cibariis placare folent; fundamenta enim marorum februnt, per cuniculos irumpunt, trabes corrodunt, murosque ipfos peterebrant, ut necesse fit contra illas ferventi aqua, cinere & oleo pugna-re. *Ibid.*

Solimus, Plinius de aliis fornicis memo-rant, quæ magnitudine canes æquant, fuffo colore infat felium, unguibus armatos habent pedes, in montibus venas & arenas aureas effodiunt, easque in agrum proferentes custodiunt. Quod si Indiani aurum ipsis suffurari præsumunt, fures inferuntur, & jugulant, ac dilaniant. Verum his paradoxis non indiget Deus ad puniendam crimina! per animalcula minutiffima innumerabili multitudine multiplicata, potest integras ubes ad vastitatem redigere. D. 10. ca. 7. 4.

Difce peccator ex hac pena Dei potentiam, & fuam infirmitatem: Potentiam Dei, qui minutiffima animalcula pro flagello feclerum utfurare potest: Suam autem infirmitatem; si enim integra municipia, & communitates imbellibus minutis refilere non valent, quomodo refiflent leonibus, urtis, & rabidis canibus, quos Deus in vindictam cristanum armare, & immittere poffet? &c.

MISERICORDIA DEL

57. Magna est erga peccatores.

DEus eripuit Abrahamam ex igne Chal-dæorum, Lotum ex incendio Sodoma; tres pueros ex fornace Babylonica; Sed hoc fecit amicis: nonne mirabilis est, quod inimicum videlicet peccatorem eripiat ex infernali igne? Hinc David ad laudandam misericordiam Dei invocat ipsam misericordiam: *Confitear Domino miferationes ejus &c.* Quia nihil majus in laudem Dei evocare potest. B. Serm. 1. n. 6.

Quis inter homines offensus offendentem invitat ad veniam? & ecce! ait S. Greg. *Ipse quem despectimus vocat nos.* B. Ser. 7. n. 13. Item Ser. 12. n. 3.

Si homo haberet omnia totius mundi delicta, ea tamen omnia penitentem in momento remitteretur a misericordia. B. Serm. 10. n. 5. & seq. Item Ser. 49. nu. 17. Item Ser. 62. n. 37.

David ad mortem quasvis ab Absalone rebellis filio nihilominus curam illius habet. Ita Deus peccatorem rebellem filium saluum vult. B. Serm. 21. n. 40. & c. seq.

Misericordia Dei pene fidem superat: Querit olim Petrus, quoties peccata dimitti possint, forte usque septies: sed responsum recepit non dico tibi septies, sed usque septuagies septies: numerus finitus non infinito. Quo audito accedunt discipuli ad Christum: *Domine adauge nobis fidem &c.* S. pun. 27. f. 100. & seq.

Quam amanter recepit parens ille filium prodigum, tam amanter recipit Christus peccatorem conversum. S. pun. 26. f. 116. & seq.

Saulus persequens Ecclesiam, item mulier Chananza, quam amicalibatur a Deo, fuerunt recepti! S. pun. 131. fol. 409.

Judam proditorem blandiffime alloquitur, ut eum convertat. S. pun. 6. de Pass. Dom. f. 572. & seq.

Tanta est misericordia, ut illa possit peccatorem quasi jure præteri: nam S. Job ait: *Cur non tollis peccatum meum!* ubi S. Cyrillus, itane criminis loco Deo impingis, quod non miferetur? etiam inquit: Cum enim Deo proprium sit mifereri, cur non & mei rationem habeat? S. punct. 30. fol. 709.

Si homicidam convictum aliquis princeps conlonato feclere reciperet in suam gratiam, ac familiaritatem, utique foret magna clementia? In terra non est similis princeps, sed in celo, qui peccatorem in intimum amicum recipit: Tertullianus exclamat: *Inauditum misericordie genus est, quod cum summo Dominus jure misericordiam, & veniam negare possit, non modo non negat, sed ipse etiam rogat, & minetur, nisi ad eum revertaris.* A. 1. lect. 2. n. 24.

Quandiu Christus in terra ambulabat, ut plurimum verfabatur apud peccatores. Cur? sicut magnus amat ferrum, ita ille peccatores: Ita Concilium Ephesinum: *Inexhausta Christus misericordia, & Sympa-*

Cari- tatis poffet erga peccatores.

Chry-

Chryostomus ait: *Impius es? Magis tibi proponet raptor es! publicanum cogita! impius es? animo tuo meretrix seobjicit &c.* S. Bernardus tres gradus misericordiz enumerat: 1. Cum tardat ferire Deus. 2. Cum dat gratiam respicientia. 3. Cum peccati jugum a conscientia excutit. C. Exod. 34. v. 6. seq. Item 1. Petr. 1. v. 3.

58. Peccatores vocat variis modis.

Ad vocationem peccatorum quasi convocant sapientiam, & potentiam. *Qui vocat aquas mari &c.* Per varios terra matus. Quare? S. Hieron. ait: *Vocat amaras, ut dulces fiant.* B. Ser. 1. n. 10.

Beneficia, quibus afficit peccatores, non sunt nisi mera illicia ad penitentiam. Hinc S. Laurent. Just. ait: *Qui verbis explicet, quanta quotidie peccatoribus Deus beneficia conferat?*

Blanditiis allicit, muneribus onerat, & premit flagellis, exhortationibus vocat, & vocat indulgentia. &c. B. Serm. 52. n. 5. & seq.

Multus est ad ignoscendum. Quare multus? quia, ut peccatores trahat varias formas assumit, infantis, peregrini, hortulani &c. S. pun. 26. fol. 112.

S. Propter varios modos enumerat, quibus Deus peccatores vocat, nempe suadendo exhortationibus, monendo exemplis, terrendo periculis, incitando miraculis, dando intellectum, inspirando consilium, cor ipsum illuminando, & fidei affectibus imbuedo. &c. S. 155. f. 501.

Divina Misericordia multipliciter pulsatur cor peccatoris. 1. per illuminationem intellectus, & impulsum voluntatis, immitendo timorem gehennæ, spem, & desiderium celestium. 2. Per sacram Scripturam, & pios libros. 3. Per sacros predicatores & monitores. 4. Per exempla Sanctorum. 5. Per abyssum iudiciorum Dei. 6. Per beneficia collata. 7. Per ad- veritates. 8. Per miracula. C. in Apoc. c. 2. v. 20.

Palmitem non ferentem fructum abscindet, & in ignem prociat: Ferentem autem fructum purgabit, ut fructum plus afferat. Falx autem seu culter, quo Deus fides, tanquam palmitem purgat, est, 1. Verbum Dei, de quo ait: *Lux vos mundi estis propter sermone, quem locutus sum vobis.* 2. Sant tribulationes, paupertas, fames, hæ enim ab amore mundi nos avocant. 3. Illustri-

aciones, terrores, increpationes, quas Deus fidelium mentibus immittit. Sic a Deo increpitus fuit S. Hieronymus, imo vulpulari, quia libentius Ciceronem, quam Sacram Scripturam leditabat. Acriter a Christo reprehensa fuit S. Catharina Senensis, ob levem in oratione distraditionem, qua adeo illa erubuit, ut diceret, imalle fe coram toto mundo confundi, quam itenim similem castigationem subire. C. Jo: 15. v. 2.

59. Vocat peccatores, etiam relucantes.

Christus Dominus, cum Apostolis dedit potestatem remittendi peccata, *injusti- fuit?* Cur per aerem, & non per ignem dedit illis Spiritum Sanctum: ratio delimitur ex Aristotele: *Lux tantum per aerem feritur: aer nullo impedimento ar- cetur.* B. Serm. 1. n. 23. Item Serm. 21. n. 40. & seq.

Longius crudeliffime fuciat Christum, & pro mercede fidem, ac salutem recipit. B. Serm. 52. n. 17.

Quod Deus peccatores vocat ad veniam, miratur Tertul. inquis: Inauditum Misericordiz genus, summo cum jure veniam negare posse, & non solum non negare, sed rogare, sed minari. S. pun. 25. fol. 103.

S. Chryostomus miratur misericordiam exhibitam Saulo Persecutori, aliisque peccatoribus. S. punct. 131. a fol. 409.

Quamprimam Christus in mundum venit, statim peccatores vocavit: Primo nempe magos: deinde publicanos, dein meretricem, dein latronem, blasphemum &c. S. punct. 131. f. 409.

Quidam Pantomimus in eremum secedit, sed a socio persuasus ab antro exit, & socio sub spe arcti, quod abbat fe obtinuit fuisse, persuadet, ut in speluncam ingrederetur. Ingressum obvoluto saxo includit: Iste primo quidem in furias adus, sed dein sollicitudinem amantissimum, & sanctus penitens effectus fuit. R. cent. 2. part. 2. mir. 5.

Cum filius-familias ad iterata parentis monita obolitente fe subicere recusat, tandem verberibus, fame, inedia, & carcere compescitur: Ita Misericordia Dei, si apud refractarios peccatores nihil efficit, invocat justitiam, & quem amore trahere non poterat, vi compellit.

do. Mi-

60. *Misericors est in peccatorum, dum illa peccat.*

Dum populus Israel adorabat Vitulum, Deus curam illius habuit: *Vade, descende, peccavit populus tuus &c.* Ubi S. Cyrillus Hierosolymitanus: *Negaverunt Deum, sed Deus seipsum non negavit.* Quasi Deus negaret seipsum, si denegaret misericordiam. A. lect. 2. n. 7.

O peccator dum peccasti, Deus destinauit predicatorem, qui te converteret, textum illi suggestit, qui te moveret &c. Amor humanus facile extinguitur injuria, sed non Divinus.

Aque mille non poterant extinguere caritatem, nec flumina obruent illam: Quæ aquæ, quæ flumina, nisi illa de quibus dicitur: Bibunt iniquitatem sicut aquam &c. A. I. lect. 2. n. 10.

Datur ignis artificiosus, qui in mediis aquis ardet, nec extinguitur: Talis ignis est ignis amoris Dei &c. A. I. lect. 2. n. 11.

Saracenus Monoculus, dum Sanctum Epiphanium fricco acinace petit, oculi opacitate liberatur. A. I. lect. 2. n. 12. Mutius fatigatus obdormiscit, in somno Deum apparentem habet, ac invitantem: desine ams a flagitiis, & ad laborem Religiosum convertere: Exasperatus convertitur &c. 15. n. 14.

Matthæum convertit, dum in telonio usuris vacat: Samaritanam, dum modicum aquæ subsidium negat. Petrum, dum Christum negat: Paulum dom Ecclesiam persecutor: Eucharistiam instituit canonicè, in qua tradebatur. Judæ mille gratias confert, dum ille consilia proditoria ardit. Malcho auriculum sanat, dum Christum ligat &c. A. I. lect. 2. n. 18. Ita S. Augustinus: *Ego te offendebam & tu me defendebat: Ego te non timebam, & tu me custodibas &c.* Ibid. n. 20.

Juvenis pretiose vestitum cadaver in sepulchro expoliatum a cadavere tenentur tantum, donec ingressum Monasterii promittit. R. cent. 2. p. 2. mir. 45.

Deus irascens peccatis hominum dixit Noëmo: *Delebo hominem super terram, finis universæ carnis instat &c.* Et tamen statim subjungit: *Fac tibi arcam de lignis lavigatis!* Quid hoc rei? si Deus ire cogit universum genus humanum, ad quid arca? Nimirum sic irascitur Deus, ut statim iterum placatus misereatur: Hinc

David: cum iratus fueris, misericordias recordaberis!

Moyse anno quadragesimo ab exitu Egypti, cum populus ob defectum aquæ murmuraret, iustus percussit petram apud urbem Cades, & fluxerunt abundanter aquæ pro populo rebelli. Paulo post Deus sententiam tulit contra Moyse, quod non sit ingressurus terram promissam, eo quod peccasset incredulitate. In quo ergo peccavit Moyse? In eo, quod dubitavit, Deum istud miraculum futurum pro populo rebelli & murmurante. Cap. Num. 20. v. 12.

61. *Vocat peccatores etiam misericors quosque.*

Deus per Prophetam ait: *Nunquid oblivisci potest mulier infantem suum?* Egrotamen non obliviscit. Quid infirmum, quam infans, non potest se jurare: etiam orare nescit: Ita peccator infirmissimus est, & in hoc statu juyatur Deo: Non obliviscit tui, tantoque Deus est misericordior, quo peccator miserior. B. serm. 1. n. 35.

Deus non maledicit terræ propter homines, & quidem propter homines peccatores: Ubi S. Chryl. *Rara misericordie species, quia mens hominis incumbit in mala opera, propter hoc non adiciam inquit Deus, ut terra maledicam.* M. Conc. 7. ass. 3. n. 5.

S. Chrysolomus de Christo Domino ait: *Factus est id, quod ipse eras, ut quod non eras efficiaris.* Et cum venisset, statim aliquos vocavit, nempe Magos, deinde publicanos, dein meretricem, dein latronem, blasphemum &c. O res novas, inauditas! prinitias eorum, qui peccaverant statim vocavit, ut nequis postea salutem desperaret. Impius es? Magos tibi ob oculos pone. Raptor es? publicanum cogita. Impuruses? animo tuo meretrix se obijciet. Sicarius es? latro ille ante oculos tibi verberet. Peccasti? penitentiam age. Millies peccasti? millies penitentiam age. S. Pun. 131. f. 409.

Judam proditorem blande alloquitur, ut ad frugem reducat. S. punct. 6. fol. 552. & 553.

Romæ Cartharinam puellam lascivam convertit, dum illi post mensam, ubi omnes cibi sanguine rubebant, subito mutatus, totus vuneratus apparuit. T. num. 8.

Mercator lusu & intemperantia depauperatus contra Deum odio exardescit, nullam occasionem peccandi omittit, casuum summam relegit, ut discat peccare, & Deum irritare. Sed a confessorio de Misericordia Dei monitus respicit, ad Religionem transit & pie moritur. T. num. 88.

Quella patrem & matrem veneno occidit, dein in vitam sceleratissimam se conjicit. In templo autem sub concione de Misericordia Dei convertitur, & pro dolore rupto corde expirat. T. n. 89.

62. *Estimatur a Deo præ ceteris attributis.*

Deus creans mundum in nullis creaturis acquiescit nisi in solo homine: Quare? quia in ceteris quidem creaturis suam potentiam, sapientiam, ac majestatem: in homine autem suam misericordiam ostendere potuit, ait S. Ambrosius. *Agnovit, habens cui peccata dimittit.* B. Ser. 10. n. 3.

Deus nullibi vocatur Pater justitiam, sed Pater Misericordiarum, rationem dat S. Bern. *Et quod miserendi cavendum vero & ulciscendi magis ex nostro.* B. Ser. 52. n. 25.

Facile conjecturari poterat, quod Pharisæus ille Christum non crederet esse Deum; quia eum culpavit, quod peccatrice se tangi permitteret: Qui enim Deo misericordiam negat, negat Divinitatem &c. S. Pun. 30. f. 709.

Liber bellorum Domini interitit, & tamen sacra Evangelia per omne tempus injurias illesa servata sunt: Cur? quia Deus non tam amat deprædicationi impotens, quam misericors. M. conc. 7. ass. 3. n. 2.

S. Joanni Elemosynario apparuit species venustissima puella dicens: *Ego sum prima filiarum Regis: Nemo habet potestatem apud eum sicut ego. Ego feci eum hominem fieri, & salvare homines.* C. Lev. 2. v. 1. f. 623. col. 2.

Deus ab æterno prævidit, quod si mundum esset creatus, ab immergeris hominibus millenis ac millenis peccatis esset offendendus, & tamen maluit millenas ac millenas injurias perferre, quam miseris peccatoribus non exhibere suam misericordiam.

Christus Dei Filius, quando in terris, tabes & regiones obibat, non cum regi-

bus, & nobilibus, sed ut maxime inter pauperes, & miseros homines versatus, ac cæcos illuminando, infirmos sanando, claudos erigendo, energumens liberando, mortuos resuscitando, & peccatores convertendo, ut ostendat admirandam suam misericordiam &c.

63. *Semper parata est recipere peccatores.*

Vulnus lateris Christi mortuo indiguit: Cur non vivo? ut immedicabile sit, ac semper apertum peccatorum refugium. B. Ser. 10. n. 10.

Vitam & misericordiam tribuisti mihi. Ecce! vita & misericordia conjunguntur: Quamdiu vita durat, misericordia patet. B. Ser. 12. n. 17.

S. Chrysol. ait: *Non sic infans amator dilectam suam amat, ut Deum penitentem animam.* S. Pun. 24. f. 98. & seq.

Arnoldus: *Non arduum numero, non claudatur sine, nullas omnino habet metas Divina clementia, si qui introcet, erit, qui excaudat.* S. Pun. 24. f. 100.

Quis scelerator Juda? & tamen amicissime eum habet, ut convertat. S. Pun. 6. 552. & seq.

Latronem in cruce recepit, Magdalenam in convivio, & quidem utraqque sine illa exprobratione &c. S. Pun. 31. f. 726.

Quamvis Judas fuerit sceleratissimus, nihil tamen omnino fecerat, quod facere poterat ad eius conversionem: Judicavit nequam ille miracula Christi tantum esse deceptiones, ideo ex parte multiplicato duodecim cophini superseruerunt, ut quilibet Apostolus tantum portaret, & sic etiam Judas portandus in agnitionem Veritatis veniret &c. A. I. lect. 3. f. 5. seq.

Ut Judam converteret, se Christus ad eius pedes demisit: Magnum erat amoris testimonium, quod Joanni licuerit capere supra pectus Domini demittere, sed Judas omnino plantas supra Divinum pedibus habuit. A. I. lect. 3. n. 13.

O admirandam Bonitatem! ubi est in orbe terrarum princeps aut Dominus, qui a subdito offensus promior est ad dandum, quam offensens ad petendum veniam? Talis autem princeps, est optimus maximus Deus. Ille gravissime offensus peccatorem prevenit, cor illius adhaerent movet, inspirationibus trahit, beneficium allicit, adversitatis cogit, & nihil non agit, ut peccatorem ad penitentiam reducat &c.

64. *Non est sola respicienda, sed una cum iustitia.*

Dens. 21.

Populus Israel ingrediens terram promissam simul & femel clamare debebat tantum benedictionem, quam maledictionem: *Ne misericordias Domini adveniens si*

Ubi. in se iustitia, nec iustitiam sine misericordia, ait Ilichus B. Ser. 10. n. 14.

Misericordiam & iudicium cantabitis: Ecce misericordiam, & iudicium coniunctum respicienda sunt, ut propter primam nemo praesumat, propter secundam nemo desperet. &c. B. Ser. 49. n. 24. Item Ser. 51. §. 8.

Dulcis, & vultus Dominus. Dulcis, ut ametur ait Cassiodorus, rectus ut timeatur. S. pun. 27. f. 121. & seq.

Magdalena utramque pedem Christi lavit; unum pedem misericordiam, alterum iustitiam intelligit: Utrumque praesentem animum penitentis affectus, & nunc misericordiam aspiciens, nunc iudicium deusculum contribulatis spiritus offerat holocaustum. M. conc. 9. aff. 1. n. 11.

Iustitia Dei respicienda est ante peccatum commissum, misericordia post peccatum commissum, iustitia ante eum ambulabit: Misericordia tua subsequetur me. B. Ser. 10. n. 14.

Christus Dominus semper medium amavit. Natus est dum medium silentium tenerent omnia: In praesepi erat medius inter bruta, in Tabor medius inter Eltan & Moysen, in cruce medius inter latrones, operatus est salutem in medio terrae: Cur medium ita amat? Respondeo, quia divitacula, & extrema odit, quia in medio virtus, & ut doceret in medio inter misericordiam, & iustitiam ambulandum esse. A. lect. 2. n. 1.

Quando ad Deum convertimur, pedes Domini osculamur: Duo autem sunt pedes Domini, misericordia & veritas, alterum sine altero osculari non licet. C. Exod. 34. v. 6. f. 594. c. 2.

65. *Est unicum refugium post peccatum.*

Filius Prodigus post bona dissipata non habuit refugium nisi ad Patrem. S. pun. 26. f. 116.

Saulus Persecutor Ecclesiae, Chananaei alique peccatores, quo resurgere aliter debebant, nisi ad misericordiam? S. punct. 231. f. 409.

Sufanna maluit in manus Dei quam hominum incidere, ubi Olorius: Post commissum peccatum aliud nobis non est refugium, quam ad Dei misericordias manus confugere. B. Ser. 10. n. 19.

In Veteri Lege dabantur civitates refugii, ubi malefactores erant securi. In nova Lege non aliud est refugium peccatori, quam Deus. Aliqui post peccatum, ut remorsum conscientia mitigent, confugiunt ad lusus, ad symposia, ad comedias, ad amicos, sed frustra, non inveniunt pacem animi, nisi in Deo reconciliato, eum fere in modum, quo membrum & iunctura sua emotum dolere non cessat, nisi loco suo restitatur.

In humanis qui regem offendit, regem offensum quam longissime fugit: Non ita in Divinis! qui Deum offendit, quo magis quietem desiderat, eo propius ad Deum offensum accedit. Ideo Misericordia Dei super omnia eius opera excollitur: Misericors, & Misericors Dominus, ait Propheta, longanimis & multum misericors, ubi S. Augustinus: Quid tam longanimem? Quid tam multum in misericordia? Peccator, & vivit, accedens peccata, angitur via! blaspheumat quotidie, & facit Iolem suum oriri super honorem & malas! Leopold. Mancin. Deus Misericors Demonst. IX.

66. *Illius exempla non debent trahi in consequentiam.*

Temere peccator ab aliis peccatoribus, quibus gratia ac remissio facta est, argumentatur ad se ipsum. B. Ser. 13. n. 9. & seq.

Nazarai male pecebant prodigia facta in Capernaum. Ib. n. 14.

Pharao male confidit sibi viam Israelitarum pro mare etiam permeabilem fore. Ib. n. 15.

Ammon male confidit se misericordiam, ac longanimitatem Dei experiturum sicut parens Manasses. Ib. n. 16. & 17.

Pistor speravit, quod aequale viticinium suae redemptionis audiret, sicut in pincerna, & in patibulo perierit. B. Ser. 49. n. 15.

Ratio autem est, quia Deus est absolutus Dominus gratiae & donorum: Caecus ille quamdiu clamavit: Fili David miserere mei, sanitatem non obtinuit: Dum autem dixit: Domine, ut videam, tunc sanatus est. M. conc. 36. aff. 2. n. 2. & seq.

Exc.

Eremita videns latronem poenitentem in caelum recipi, rediit ad saculum, inquit, postquam mundi volupratibus fructus fuero, similiter poenitebo, & salvabor. Verum pontem transiens decidit in aquam, & submersus perierit. E. Penitentia. n. 10.

Miser peccator! cum audis Petrum negantem, Magdalenam lacrymantem, latronem rogantem invenisse gratiam, statim argumentaris, tibi etiam licitum fore, quod licuit Petro, Magdalenae, & latroni. Dic! nonne etiam audiisti, quod Christus caecos illuminavit? Cur ergo non oculos tibi eruis? Nonne audiisti, quod Christus caecos exeresit? Cur ergo non ultra & libere pedem frangis? Nonne audisti, quod Christus famelicos paverit? Cur ergo non famem & sitim pateris, idemque beneficium expectans a Christo. Dicis fortasse, haec essent nimis grandia, & pathetica miracula, quae expectare non licet! Et ego respondeo, conversio unius peccatoris est majus miraculum, quam illuminatio caecorum, sanatio claudorum, & extirpatio quater nullium famelicorum, imo majus miraculum, quam creatio totius mundi, prout docet Angelicus Doctor, ad creationem enim mundi sufficient unicum Fiat, ad justificationem autem peccatoris opus erat morte, & Sanguine Divini Redemptoris. Cum ergo sperare non audes miracula illa pathetica, ut ais, caecorum, claudorum & famelicorum longe minor, qua fronte praesumentes audes remissionem peccatorum, longe majorem, quae obtigit Magdalenae, Petro, & latroni &c.

67. *Propterea ad parcendum, quam longius est ad puniendum.*

Deus puniturus urbem Jericho praecipit, ut septem diebus circumiret: Ubi S. Chryostomus: Mundum universum sex diebus constituit, & unam urbem septem diebus solvis? S. punct. 26. fol. 110. Et Leopold. Mancin. Deus Misericors. Demonst. 9.

Ubi fermo est de iustitia, comparatur illa guttis: Ubi vero fermo incidit de Misericordia comparatur fluvio, torrenti &c. S. pun. 26. f. 112.

Deus punit infra condignum, praemittit ultra condignum, consequenter misericordior est in effectu, quam iustus. S. Ibid. f. 116.

Vocatur Pater misericordiarum, nulli. D. Claus Spicil. univers. Paris I.

libi vero iustitiarum, ait S. Bernardus: S. lb. f. 119.

Deus in mundum veniens nullibi edificavit domum iustitiae, sed domum propter peccationis, & quidem non unam, sed pene infinitas, quia quilibet Ecclesia est domus propter peccationis. M. conc. 7. aff. 3. num. 1.

Sex diebus creavit Deus mundum, & per quadraginta dies dilavio destruit. M. conc. 7. aff. 3. n. 3.

Nihil intentatum relinquit, varia adhibendo artificia, & conatus, ut peccatorem lucrificat, nam: 1. Longanimiter sustinet, licet sit capitalis suus inimicus. 2. Interius incitat ad bonum. 3. a malis praeservat per flagella & adversitates. 4. A tristi aut fatali casu custodit. 5. Offert suam gratiam. 6. Vocat per externa monita, & praedicationem verbi Divini. 7. Exempla poenitentiae ostendit in peccatoribus pie convertis. 8. Delectationes mundanas pelle confert. Haec sunt artificia Dei conantis convertere peccatorem, antequam illum iustitia tradat. Lohner, Dei Misericordia. §. 8.

Eundem in morem loquitur Belluacensis dicens: Effectus Divinae Misericordiae est, ut peccatorem multipliciter revocare conetur, corripiendo, flagellando, blandiendo, promittendo, vocando, incitando, reclamando, inspirando, increpando aliquo terribili signo. Quid plus posset facere pro convertendo peccatore? Lohner. ibid.

68. *Licet infinita sit, habet tamen certam mensuram.*

Christus a discipulis abiit ad iactum lapidis. Lapis autem, ait Simon de Cassia. Propius, aut longius posse projici: Per consequens ergo Christus vel propius, vel longius abest &c. B. Ser. 49. n. 21. 22. & seq.

Ignoras quoniam benignitas Dei ad penitentiam te adducit. Longanimitas Dei vocatur Benignitas, id est, bonitas gratuita, & indebita, quae peccatorem semper deliquere potest. Quamvis autem illi infinita in se, est tantum finita in suis effectibus. Potentia est infinita & tamen solum producit res finitas. Providentia est infinita, sed rebus tantum providet finitis &c. sic sententiam etiam est de Misericordia Dei; aliud enim est in perfectione Divina, aliud in actibus suis: Multae sunt miserationes ejus, dicitur

C

Patal. v.

tur in Scriptura, sed nullibi legitur, *infinita sunt*. Seg. Manna 8. Mart. n. 4.

In propitiario Deus *mississim* requirit, quia non semper, nec omnibus propitiatur. M. conc. 9. §. 1. n. 6.

Ficulneæ non pepercit, etsi fortasse causas parcendi habuisset. Ibid. n. 7.

Culilibet peccatori præscripsit arcanam peccatorum mensuram, ultra quam illius malitiam non sustinere decrevit. Adeoque de quolibet peccato periculum est, ne sit decretoria illius mensuræ completivum. Vide tit. *Peccatum*.

Etiã in humanis ita fieri amat: Aspice horologium, ait Pater ad immeritum filium, si duodecima sonauerit, & ne dum veniam delicti rogaveris, compingi te iubebo in carcerem, aut hereditate te excludam &c.

69. Exigit cooperationem hominis.

Dum mulier chananæ clamat, *misere-re mei*, nihil impetrat: sed dum promittit, quod suum conferre velit, *adjuva me*, exaudita est. B. Ser. 49. n. 23.

S. Ildorus ait: *Non potest habere fiduciam, quem peccandi recordatio delectat*, & consequenter peccati recordatio, occasio, aliaque fugienda sunt. S. punct. 24. f. 100.

Levare volo, ait Deus, tu quoque manum porrigere: Lazo conversus est: Quo modo? Deus dedit misericordiam, ille fidem: da tu plandum, & lacrymas, Deus dabit veniam. S. pun. 131. fol. 411.

Antequam Christus suscitavit a mortuis Lazarum, iussit removeri lapidem sepulchri. Conversio peccatoris est miraculum sicut suscitatio mortuorum. Igitur homo debet prius removere obstacula. B. Ser. 40. n. 4.

Sol productus quidem in montibus aurum, sed prius requiruntur certæ dispositiones terræ: ita non solus Deus operatur conversionem peccatoris, sed requiritur hominis cooperatio. *Qui fecit te sine te, non salvabit te sine te*. P. p. I. disc. 24. num. 1.

Fons uberrimus aquarum ex se non prodit, nisi aquam haurias & bibas: Pharmacopœia pretiosissima non sanat, nisi medicinas haurias, & Medici legibus obedias. Emplastrum vulneri non conducit, nisi illud applices: Cibus oculis visus non facit, nisi illum manduces. Sic Misericordia Dei non salvabit te sine te &c.

70. Sape efficacius trahit corda, quam timor iustitiæ.

Christus Apostolis piscantibus, & nihil capientibus præcepit, ut ad dextram rete proficiant: Dextera est misericordia. B. Ser. 52. n. 3. 4. &c.

Tres latrones a Fratre Angelo, a quo stipes rogabant, aspersis verbis dure habentur, & contra a S. Francisco blande habiti cibo & potu reficiuntur: et benignitas tantum valuit, ut cum S. Franciscus illis Divinam Misericordiam, ac bonitatem explicavit, illi conversi sacrum Ordinem ingressi & post sanctam vitam sancta morte defuncti sint. R. cent. 2. part. 2. mir. 19.

Sol & ventus de prærogativa fortitudinis disceptantes, in id conveniunt, eum habendum esse fortiorem, qui viatori ibi ambulanti pallium facilis eripuerit. Ventus igitur impetuosiùs flare cepit, sed viator eo ipso tanto artius de pallio obvolvitur. Dein sol radios calidissimos super eum effudit, & ecce! ille ultra palliolum deposuit. Ita sape quod Iustitiæ terrore non potest, Misericordia lenitate efficit.

Adamantis tanta est durities, ut validis mallei ictibus contundi non possit, nihilominus sanguine oviculæ colliquefcere perhibetur. Sic constituta sunt corda multorum peccatorum: Iustitiæ punientis ictibus non conteruntur, cum autem sanguinem Agni Divini considerant, quem in cruce pro salute hominis effudit, intimo corde in lacrymas penitentia colliquefcere incipiunt.

71. Mittit adversitates, ut corrigat.

Quoniam ira in indignatione ejus, & vita in voluntate ejus: Vulnerat quidem, sed vulnere sanat, sicut medicus, qui venam secat. S. Basilus ait: *Pœna secundum justum iudicium Dei, vita vero in voluntate ejus, quia hoc vult Deus, ut omnes ejus vice participes fiant*. B. Ser. 52. n. 9. 10. & seq. & ibid. §. 3. per totum.

Christus Regulam ad se trahere volens, eius filium infirmari fecit. S. pun. 43. f. 175.

Jonam fugitivum nec mare, nec navis, nec cetus tolerare voluit. Fecit cum illo Deus, sicut Pateris cum filio libertino aufugiente: Scribit ad omnes amicos, ne illum recipiant. O tormenta Misericordie,

dice, exclamat Gregorius, *cruciat*, & amat. S. punct. 43. fol. 175.

Sicut debitor fugiens creditorem per satellites ad iudicem citatur: Ita Deus trahit hominem per tribulationes. Ibid. Deus obstruit vias peccatorum, cum eos a peccato, morbis, ærumnis, odiis, & persecutionibus cohibet, vel ipsas occasiones auferit. Sic Adamo superbienti posuit ante paradysum Cherubin cum gladio. Sic amoret libidinosos compefcuit per viginti quatuor millium interuentionem. Sic gulosos ab ingluvie cohibet paupertate, avaros per infortunia, ambitiosos per jacturam patronorum &c. C. in Osee 2. v. 6.

72. Ardentius desiderat peccatoris conversionem.

Ecce sicut ad ostium & pulso: ubi Gilbertus: *Quid est bone JESU, quod rogat aperiri?* B. Ser. 52. n. 19. 20. & seq. Juvenem sceleratissimum triplici monito ad penitentiam invitavit. lb. §. 8.

Non sic infans amator dilectam suam amat, ut Christus penitentem animam, ait Chrysof. S. punct. 24. fol. 98. Item fol. 116.

Quis scelerator Juda, & tamen nihil neglexit ad ejus conversionem. S. pun. 6. f. 55. 2. & seq.

Inter duos principes, quorum prior potentissimus, alter infirmus est, decet utique hunc, non illum pacem rogare? Et tamen Deus potentissimus primus est, qui a peccatore pacem rogat, ita Gregorius: *Ecce inter nos & Deum discordiam peccando fecimus: Et tamen Deus suos legatos ad nos prior misit, ut nos ipsi, qui peccavimus, ad pacem Dei rogati veniamus*. &c. A. I. lect. 2. n. 23.

Christus omni modo conatur liberare peccatorem, & quam sollicito amore ejus conversionem curet, in incredulo Thoma aliusque peccatoribus palam fecit. Paolenti in Festo S. Thomæ.

Deus longanimitate maxima expectat peccatoris conversionem: Totum diluvium per centum annos antea non fuit nisi longanimitis expectatio emendationis, cujus tot erant testimonia, quot fuerunt guttula aquarum &c. C. 1. Petr. 3. v. 20.

Petregrius exulans ardentissime redire anhelat in patriam, memor beneficiorum,

quæ a parentibus, a fratribus, & amicis recepit. Ita Deus redire desiderat in habitaculum cordis, & quo per peccatum fuit expulsus: Recordatur virtutum, & actuum amoris, quibus ibi fuit honoratus, & remedia omnia adhibet, ut inimicum expellat, & reditum sibi aperiat &c.

73. Infinitis major est, quam Misericordia humana.

Mundus pro axioma habet: Ab amico reconciliato cave; fere semper enim post reconciliationem remanet aliqualis diffidentia. Non ita apud Deum; peccatorem serio conversum non minus amat, quam innocentem. Petrum non obstante trina negatione, Apostolorum Principem, & caput Ecclesie eligit.

Monachus in turpissimum lascivie crimine lapsus, dein suavis fratris in eremum reductus, inclususque, adeo per penitentiam se Deo commendavit, ut in siccitate, & sterilitate agrorum nemio alius, quam ipse, pluvias a Deo impetrare potuerit. Ev. verbo *Benevolentia* n. 9.

David neficiens, de quo sermo sit, seipsum morti adjudicavit: *Filius mortis est vir iste*. Deus e contra dixit: *Non morietur*. Hinc penitens Rex rogavit: secundum misericordiam tuam, non meam, non humanam. S. pun. 25. f. 100.

Pater filii prodigi statim omnem culpam ei remisit, David vero Absaloni primum post tres annos, post multas intercessionem Thecutitidis, & Joabi. S. pun. 26. f. 117.

Ubi est, aut fuit unquam Rex in mundo, qui rebellem subditum facile in amicitiam recipiat, ne dicam, primus offendentem se gratiam & remissionem offerat? Talis autem tam misericors Rex incelsus est Optimus Maximus Deus! peccatori post gravissimas offensas paratus est veniam dare roganti, imo veniam & amicitiam prior offert, & remedia omnia præparat ad stabilendam reconciliationem.

74. Non arduatur numero peccatorum, aut gravitate.

Omne debitum dimisit tibi, quoniam rogasti me. Quid debebat? decem millia talentorum. Nota quod in numero decem unitas numerorum continetur. Hoc debito majus non est, & tamen statim remittitur. S. pun. 25. f. 100.

Mille anni ante oculos ejus, sicut dies besterna. C. 2.

flerna. Id est, peccata aequivalent mil-
le annis, ait Nyssenus. M. conc. 37. aff.
3. n. 4.

De malitia Niniitarum conquestus est
Deus: *Malitia ejus ascendit coram me.*
Quantumcunque autem ascendat, ait Sanctus
Basilius Sclerentius, quamvis *Ninive*
peccatis natura terminis supergressa est,
*non tamen Divinae clementiae meritis excu-
perabat.* A. lect. 2. n. 7.

J. Basil.
de sent. co-
tra 12.

Monachus a demone tentatus exiit ex
tremo, & incidens in mulierem, turpis-
sime cum illa peccavit. Porro desperans
voluit se in flumine submergere: Sed
Dei miseratione respiciens, penitentiam
tam auctere & prolixè egit, ut Deus in
signum veniæ, lucernam illius prodigiòse
accenderit. E. *Desperatio.* n. 4.

Recordetur unusquisque peccatorum su-
orum, quæ a prima pueritia usque in ho-
diernam diem commisit. Recordetur eor-
um, quæ per omnem vitam ab aliis, ho-
micidis, adulteris, latronibus, incendia-
riis commissa fuisse suavit. Recordetur
omnium peccatorum, quæ in Sacra Scri-
ptura ab Adamo usque ad tempora Chri-
sti enarrantur. Recordetur denique gra-
vissimum scelus, quæ in Passione Do-
minica a Juda proditore, ab Anna,
Cathya, Herode, Pilato, & Crucifixoribus
contra ipsam Dei Filium perpetrata
sunt. O terribilis scelus colluvies, quæ
stellas cali, arenulas terræ, guttulas ma-
ris numero, & gravitate totum mundum
superat! Et tamen si unus homo omnium
horum scelus reus esset veniam, sife-
rio vellet, impetrare posset.

75. *Habebit peccatori converso multi-
plex beneficium.*

S. Bernard.
de sup. in
Evangelio.
septim.
sermon.

S. Bernardus ait, septemplex esse mi-
sericordiam Dei in hominem peccatorem.
1. Quia servat a peccatis. 2. Quia dis-
simulat peccata. 3. Quia immutat cor ad
penitentiam. 4. Quia peccatorem mi-
sericorditer suscipit. 5. Quia dat virtutem
abstinendi. 6. Quia indulget munus bo-
næ conversationis. 7. Quia concedit spem
expectandi cælestis. S. pun. 175. f. 500. Vi-
de Seg. Manna 22. Jul.

Filius prodigus a Patre benigne visus,
in filium receptus, nova stola ornatus,
annulo confirmatus, in hereditatem ad-
missus est. Mundus hoc austeri habet,
ut etiam post datam veniam reconcilia-
tis exprobrat piores errores. Non ita Pa-
rens, non ita Deus.

Ideo etiam Misericordia comparatur
cum Iræ: 1. Sicut iris arcus est sine
flagita, ita Deusterrere magis vult, quam
ferire, dedisti timentibus te significatio-
nem, ut fugiant a facie arcus. 2. Ste-
lit iris imbres in terram mittit; ita Deus
misericordia reglet terram. 3. Sicut iris
femicirculus est, & tantum in nostro
hemisphærio videtur: ita misericordia
Dei tantum in hac vita impetratur, in
altera iustitia regnat. C. Gen. in cap. 9.
Gen. f. 127.

Ponamus, quod in platea videas ho-
minem luridum, dissolutum, sceleratum,
&, ut putas, patibulo dignum. Et ecce!
apparet tibi Angelus revelans, hunc ho-
minem paulo post fore Regem, aut ma-
gnum principem. Obstupefiscis. & præ-
admiratione vix te ipsum capis! Verum au-
di! peccator est abjectissimus, vilissimus
hominum, inimicus Dei, mancipium di-
aboli! & tamen miserissimus iste, si serio
vellet, fieri potest heres regni cælestis.
Filius Dei, omnibus regibus felicior! &
quod illud certe præ cæteris mirabile est, quod
impetratio, & impetratio Misericordiæ:
serè semper junctim incedant; non est
peccator, utut enormis, qui, si Miseri-
cordiam Dei serio imploret, non simul
etiam impetrat. A. T. 2. l. 34. n. 7.

Quæris, quæ causa sit ex parte Dei
tantæ promptitudinis: nempe Deus amo-
re stimulat ad impendam Misericor-
diam, & cruciari videtur, si Misericor-
diam non concessim exhibeat. A. T. 2. l.
43. n. 34. & seq.

76. *Mirabiliter adornat conversionem
peccatorum.*

Juvenis quidam dum sepulta Virginis
cadaver spoliarè aggreditur, ab ea tene-
tur tandiu, donec promittit se ordinem
Religiosum ingressurum. A. T. lect. 2.
num. 16.

Mucius latro in sacra cujusdam Virgi-
nis ædes clam subintrans, & in angulo
delitescens expectabat furandi opportu-
nitatem. Ibi obdormiit, & in somno a
quodam regulari vestito ad emendatio-
nem, & vitam Religiosam invitatus fuit.
Respondit contrito corde vocanti & Re-
ligiosum Ordinem amplectens factus est
penitentium exemplar, & Monachorum
Abbas. E. *Desperatio.* n. 2.

S. Gulielmus Aquitaniae Dux ostenso
sibi SS. Eucharistiæ Sacramento ex leone-
fis agnus, N. 10. Febr.

S. Cla-

S. Genesius gentilis, dum in odium
Catholicorum ceremonias Baptismi ludifi-
cat, repente illuminatur, & fit Martyr.

Juvenis Amasia placiturus, dum equo
superbit, excutitur in lacunam, ex quo
agnoscens vanitatem mundi, subito con-
vertitur, & mundo valehicit. J. 16.

Nunquam spectabilis concediam in fine
anni scholastici, ubi studiosa juventuti
præmia distribuantur: sæpe contingit,
quod juveni solertissimo, qui per anni
decursum continuo primam scientiæ fe-
dem occupavit, alius negligenter præ-
mium præcipiat. Quæ de causa? Quid-
quid de hoc sit! In ultima judicii scena
fiet forsitan, quod Christianus, qui diu te-
pide & negligenter vixit, pio ac Reli-
gioso præferatur. Quare? propter uni-
cam sui ipsius victoriam, aut actum he-
roicum virtutis, qui fuit initium conver-
sionis illius, & salutis &c.

Gratia Habitualis seu Sanctificans.

77. *Elevat animam ad statum Super-
naturalem.*

Gen. 2.

S. Aug.
de civi.
2. p. 2.

A Nima per gratiam ornata fit *Divine
conspors nature.* Sancta est, justa, di-
lecta, beneplacens Deo, paradisi creato-
ris, Spiritus Sancti habitaculum, Trini-
tatis tabernaculum, sanctuarium Divini-
tatis. Creator *invisibilis in faciem ejus pi-
raaculum vite,* & *salvus est homo in An-
imam viventem.* Cur dicit, *in animam vi-
ventem,* nonne enim anima per se vivit?
Respondet Augustinus: Animam vivere
per gratiam, sicut corpus vivit per ani-
mam &c. B. Ser. n. 17.

Gratia intrinsece perficit animam, &
consequenter non est sicut pulchritudo
naturalis, quæ tantum in cute hæret &
hinc detraha autem dissiparet: Præterea
non est sicut opulencia, quæ in homine
nihil immutat, sicut ephippium fulchrum
nihil mutat in equo vitioso. Sed est in-
trinseca Divinæ confortem faciens natu-
ra. Et ideo homo leprosus cum unico
gratiæ gradus felicitatis est, quam si totius
mundi dominus frueretur: Omnesque An-
gelo in admirationem raperet. P. p. 2.
dise. 8. n. 8.

Sicut peccatum hominem infelicitissimum,
& æternæ morti obnoxium reddit: Ita
gratia homini felicitatem, & vitam æter-
nam restituit; hinc illud S. Pauli: *Ubi
abundavit peccatum, superabundavit & gra-
tia, ut sicut regnavit peccatum in mortem,*
D. Claus Spicil. univ. Paris.

Rom. 5.

ita & gratia regnet per justitiam in vitam
æternam.

Facit hominem filium adoptivum Dei,
quanta hæc dignitas! C. Osee 1. v. 10.

Gratia est participatio Divinæ naturæ,
ac Dignitate transcendit omnes res crea-
tas; hinc & operatur in animæ nobilissi-
mos effectus. Nam 1. Expellit omne pec-
catum mortale. 2. Facit hominem gra-
tum Deo, ita ut vera amicitia incedat
inter Deum & hominem. 3. Reddit ho-
minem sanctum, ita ut ejus voluntatem
subficiat Deo & legi Dei, qualis creatus
est Adam in statu innocentie. 4. Facit
iustum, Dei filium & heredem. 5. Se-
cundum ducit omnes virtutes theologicas, &
morales, prædantiam, justitiam, fortitu-
dinem, ac temperantiam, una cum septem
donis Spiritus Sancti. 6. Dat dignus vir-
tutis gloriæ. 7. Est principium satisfaciendi
pro peccatis, & augendi merita ac glori-
am. Per gratiam ergo elevatur homo,
& fit ordinis non jam Angelici, sed Di-
vini. C. 2. Petr. c. 1. v. 4.

78. *Cur homo nesciat, an sit in gratia.*

Nescit homo, amore, an odio dignus sit.
1. ait S. Laurentius Justinianus: ut semper
in humilitate serveatur. 2. Ait No-
varius: ut semper in timore vivat; Ja-
cob, qui prius Labano mansuete respon-
dit, cum innocenter se a furto idolorum
comperit, cum iurgis intumuit, ait Olear-
ter: audax factus est: ita homo ex se-
curitate extollitur: ut ergo semper timi-
dus maneat, de gratia nunquam securus
est. B. Ser. 32. n. 28.

Nescit homo an sit in gratia, ne sibi
in operibus suis complaceat, aut super-
biat, contemnem proximum, quem forte
scit peccasse. Ibid.

Quamquam autem ita sit, dantur signa
cum certitudine aliqua moralis, ita ut di-
cere ultus possit: *Noti sumus, quoniam
veniamus sumus de morte ad vitam.* Tali
signa sunt, odium peccati, mortificatio
carnis & passionum, velus salutis proximi
ex amore Dei. Alia talia signa dat
S. Leo: Humilitatem, injuriarum condona-
tionem, & caritatem, vicium proximo
tribuo, & quæ mihi cupio impendi. f. 120 Ser.
8. de Epist.

Sicut restorem est, Deum restorem & habi-
torem sui esse non dubitet. C. in 1.
Joann. c. 3. v. 14. Segneri Manna ani-
mæ 10. Octobr. & 3. Nov. n. 5.

C 3

79. Pa-

79. *Facit hominem capax meritum, & eternae salutis.*

Illam mulierem, quam vidit Joannes, ut primum peperit filium, filius ante thorum Dei adductus est. Ita quamprimum anima iusta opus bonum facit, opus illud est beneplacens Deo. B. Ser. 5. n. 35.

Exph. Spiritus vite erat in rois: ubi Cardinalis Hugo: Spiritus Sanctus, in quo est vita gratiae, & faciendum. B. Ser. 5. n. 36.

Sicut unicum opus bonum v.g. Eleemosyna aeternae gloriae meritum, transcendit dignitate gubernationem totius mundi, ut est opus mere naturae; ita bonum gratiae unius majus est, quam bonum naturae totius universi, ait S. Thomas. Hinc etiam verissimum est illud enuntiatum eisdem Sancti: *Majus est opus justificationis impii, quae terminatur ad bonum aeternum, quam creatio celi & terrae, quae terminatur ad bonum naturae mutabilitatis.*

Noctae serena innumerabilia videntur sydera in caelo, & tamen illa omnia non tantum communicant terrae splendorem, quantum unicus Sol. Illa millena opera naturae, sine gratia, in Dei oculis non ita fulgent, quantum unicum opus hominis in gratia constituit.

Hinc maxima felicitas hominis est, in qua Deus regnat per gratiam. 1. Quia Deus est rex aequissimus & benignissimus, non tyrannicus velut daemon, mundus & caeco. 2. Quia regnum hoc consistit in augmento virtutum, fidei, spei, caritatis. 3. Quia dirigitur non ad Dei regentem, sed ad animam, quae regitur, utilitatem maximam, ut pie sanctique vivendo mereatur gloriam. C. Abdiz v. 21.

80. *Est necessaria ad vincendum a demonem.*

David cum Goliatho pugnaturus reuertat armatum Saulis: Quare? Gratia, non armis proprie bonum adscribitur, ait S. Basiliscus Seleuciensis. B. Ser. 39. n. 16.

Goliath provocat ad singulare certamen, bene sciens, se victurum, sicut cum solo rem haberet. Victus est homo ab infernali Goliath, si solus sine gratia pugnet. M. conc. 38. aff. 1. n. 22.

Petrus tunc primum incipit lacrymari, cum a Christo respicitur: ut poenitentia fiat, respici poenitentia a Deo per gratiam debet. S. pun. 10. f. 579.

S. Maria Ogniacensis cum vidit infantulum exorcismi ad Baptisimum preparari, simul confregit demonem ab eo fugientem, & Spiritum Sanctum in eius animam illabentem.

Demones timent Lipsana Sanctorum, nec illic accedere audent, ubi afferuntur: Igitur multo magis timebunt hominem in gratia constitutum; quia gratia est participatio Divinae naturae.

Oriente sole cito vesperationes, nocturne bubones, imo etiam latrones & nocturni fures aufugiunt: Anima in Dei gratia fugget coram Deo, ut sol non mirum ingitur, quod lucifugi latrones, infernales tenebrarum spiritus aufugiant.

Inimicus infernalis, qui diu nocturne nos, vi, & fraudibus impugnat, vinci non potest sine auxilio Divino: tesserat autem auxilium Divinum, imo ipsa armatura contra hostem est gratia Dei, cum qua possum omnia in eo, qui me confortat. Vifa haec lorica, & scuto, hostis ad fugam magis, quam ad pugnam inclinat &c.

81. *Est necessaria ad salutem.*

Homo non vestitus veste nuptiali sine misericordia ejicitur. S. Hilarius ait: *Vestitus nuptialis est gratia Spiritus Sancti.* B. Ser. 51. n. 22.

Veteres erant accuratissimi in suis rationibus componendis, in literis donationum, fundationum, alisque asservandis. O quanto magis curanda est gratia, pignus salutis aeternae. D. 11. 42.

Sandi Confessores in solitudine, Sandi Martyres in tormentis quanta passi sunt pro Dei gratia: Et non insensati eam pro modica voluptatula abjiciunt. P. p. 2. dif. 8. n. 11.

Christus ipse per suam passionem declarat, quanti aestimanda sit gratia: Qui necit quam formosa fuerit Rachel, id satis desumere potest ex laboribus Jacobi per quatuordecim annos toleratis: Ita & gratiae pretium patet ex superabundanti solutione. P. p. 2. dif. 8. num. 21. Si Christus Dominus tantum aliquot passus conficisset, magni aestimanda esset; Reges enim non conficiunt iter, nisi ob rem magni momenti: Quid ergo dicendum de Rege caeli descendente in terras? Certi si fides non doceret alia, possent credi Christum sui commodi studio venisse; quia pro seipso plura facere non potuisset &c. lb. n. 13. Recte Bonaventura: *Domine tan-*

sum

S. Bernardus, *Illam me diligis, ut te odisse videaris, &c.* lb. n. 15.

In vobis testimoniorum tuorum delectatus sum sicut in omnibus divitiis. Quomodo fit delectatio in divitiis? numerantur, cultodiuntur, augentur. Ita gratia Dei ex observantia testimoniorum Dei comparata aestimanda est.

In iudicio Dei, ait S. Augustinus, Sola Dei gratia discernet redemptos ab impiis.

82. *Operationes saluberrimas in anima facit.*

Fac. 10. *Haurietis aquas in gaudio de fontibus Salvatoris.* Sicut populus in deserto inventa aqua letatus est: Ita fons SS. Venerum in monte Calvariae nobis dedit aquam gratiae. Aqua lavat, ita gratia fordes animae peccatricis abtergit. Aqua fovendat, ita gratia virtutibus ditat. Aqua sitim extinguit, ita gratia nociva mundi desideria supprimit, & ad caelestia erigit. Seg. *Manna 21. Maji.*

Excitat animum ad spem rerum caelestium, ait S. Bernardus. *Quantum quis crevit in gratia, tantum in fiducia dilatat.* Et S. Cyprianus: *Postquam novum me*

S. Cyr. 1. *hominem Nativitas secunda reparavit, facere tenebrosa, dari quod difficile putabatur, geri posse, quod impossibile putabatur, coeperunt.*

Tales operationes sunt: 1. Remittit peccata. 2. Facit hominem filium adoptivum Dei. 3. Tribuit jus ad vitam aeternam. 4. Opera facit meritoria. 5. Caelestem pulchritudinem tribuit animae. 6. Confert vitam aeternam.

Gratia est ignis caelestis, qui animum inflammat, ut sit rebus incombusus. Est aurum, quo caelestes merces emimus. Est sol illuminans & fovendans aridam cordis nostri terram. Est Seraphicum donum quod homines angelis similes facit &c. Marchant. tr. de Sacram. lect. 7. prop. 1.

Sicut famuli attendunt ad omnem nutum Regis: ita gratia hominem excitat, ut singulis horis cogitet: Quid a me haec hora requirit Deus? Quid possum ipsi gratum facere? &c. C. in l. Epist. Joann. c. 3. v. 22.

83. *Faciunt quod est in se, non denegatur.*

In Brasilia Vir grandaeve senectutis, qui tota vita vixerat secundum lumen naturae, a P. Josepho Anchieta baptiza-

tur, & tunc plenus consolatione moritur. Alius sine baptismo mortuus ad vitam revocatur, & baptizatus denuo decedit. Ex quo patet, etiam barbaris non praefatum esse portam salutis, si juxta lumen naturale vitam ordinat. R. cont. 3. mir. 16.

Deus ex parte sua non deficit homini dare remedia salutis: In regno Congodanur aves, quae nomen IESU articulat canant. Ordinavit id Deus, ut barbari illi occasione haberent indagandi quid nominis id esset, sique in cognitione fidei venirent. R. cont. 3. mir. 34.

Cam classis Hispanica ex Sicilia in Africam solvit, ab inde secum retulit Turcam nonaginta annorum. Ille dein baptizatus & inventus est, secundum dictamen naturae congruenter vivisse, & pauperum Christianorum inopiam pro viribus sublevasse. l. 59.

Meliteses equites in piratas turcos bella moventes, & sperato eorum navigio reduces invenerunt in trerum Turcam faciunt, quem curae medicorum demandarunt. Media nocte clamans Turca, baptismum petit; se, vel se fieri Christianum. Quis ita unde hanc mentem concepisset? aiebat, sibi apparuisse mulierem egregia forma, veste candida indutam, quae sibi dixisset: Si vis salvus esse, fere Christianus. Dein baptizatus est, & post baptismum ex colore atro feoquo repente candorem contraxit. J. 66.

84. *Sollicito conservanda & aestimanda.*

Gratia Dei comparatur pupillae oculi: 1. Quia sicut pupilla vocatur virunculus, seu imago virunculi, ita in gratia apparet imago Dei; gratia enim est summa participatio Divinitatis. 2. Sicut pupilla est decor & venusta faciei, ita gratia est venusta & dignitas animae, tolle pupillam, excutias & occidit animam. 3. Pupilla summae curae & cordi debet esse homini, ita gratiam praer omnibus bonis debet aestimare fidelis, ut eam conservet & perficiat. C. in Eccli. 17. v. 18.

Conservare, & augere gratiam non est re magna difficultatis; nam gratia augetur per actus etiam remissos: quid facilius, quam dare pauperi calicem aquae frigidae? & tamen Christus promittit, hoc leve opus misericordiae non caritatum mercede &c. C. Matth. 10. v. 43. in fine.

C. 4. Gra-

Gratia Dei præstat rebus omnibus adeoque super omnia æstimanda: 1. Quia est bonum supernaturale, transcendens opes, omniaque bona ac dona. 2. Quia secum ducit virtutes, & caritatem, quæ summum est hujus vite bonum. 3. Quia est semen gloriæ; sicut enim ex semine crevit fructus, ita ex gratia nascitur gloria. 4. Quia gratia nos facit sanctos, amicos, filios, & heredes Dei, ac coheredes Christi. 5. Quia gratia est summa participatio Divinitatis, juxta illud Petri: *Ut per hæc efficiamini Divinae consortes nature*. Item: *Ego dixi Dii estis, & Filii Excellsi omnes*. C. in Prov. c. 22. v. 1. Quomodo quærenda, & inveniendâ sit, vide Titulum *Christus*, quomodo quærendus &c.

Gratia actualis.

85. *Est homini necessaria ad aſſus salutares.*

Elias ad minas Jezabellæ tremuit, & fugit: Quis ille, qui cælum aperuit, & claudit: omnino. S. Gregorius ait: In illis virtutibus Elias, quid a Deo acciperet, in istis infirmitatibus, quid de seipso poterat, agnoscebat. B. Ser. 32. n. 49. Homo ut arundo fragilis est: Bene Judæi arundinem dederunt in manus Christi, ait Ambrosius, ut humana fragilitas jam non ut arundo moveretur, sed operibus Christi corroborata fundetur. B. Serm. 33. n. 23.

Quid homo sine gratia possit, timor S. Petri evidenter ostendit, non est interrogatus a Judice, a Isthore, sed a puella, & tamen Christum negavit. S. pun. 9. f. 569. seq.

Sanctus Paulus infelicem se putavit propter stimulos carnis: sed audivit: *Sufficit tibi gratia mea*. S. punct. 36. fol. 157.

Trist. 2. eff. 5. can. 3.

Concilium Tridentinum anathematizat dicentem, quod quis sine præveniente Spiritu Sancti gratia penitere possit. M. conc. 37. Exord. n. 2.

Gratia comparatur lûmini: Sicut ergo lumen necessarium ad videndum; ita & gratia ad agnoscendas veritates æternas. Et sicut lumen magis & minus prodest secundum dispositionem oculi ita gratia magis & minus operatur secundum dispositionem animi: hinc distinguitur in sufficientem & efficacem.

Sine me nihil potestis facere: Hæc quon-

dâ joci causa dicebat organado famulus, qui folles trahebat. Et revera ad gratiam actualem applicari potest: Sicut organum perfectum, & organodus artificiosum non sufficiunt ex se, sed requirunt, ut organum animetur folibus: Ita ad opus meritorium requiritur ventus Spiritus Sancti &c.

86. *Est efficax, & operativa.*

Deus & natura nihil faciunt frustra: natura animalibus sub terra viventibus oculis non dedit, aliis acutissimos oculos, aliis non pedes &c. quia non indigent: Multo minus Deus quidquam frustra facit, sed omnia ex certo fine, & cum effectu. S. pun. 104.

Apostoli sine mora secuti sunt vocantem, ut vitis ante innodati, uti Mathæus &c. S. pun. 104. fol. 397. Adventum etiam quod facer textus expresse enarrat menda, & imperfectiones Apostolorum: Cur non subicit? ideo, ait Chrysostomus, ut perscipiant quales subito per gratiam effecti fuerint. Brev. in Fest. S. Jac. lect. 7.

Petrus, cum primum a Christo respicitur, statim incipit lacrymas fundere. S. pun. 10. f. 579.

Latro in cruce convertitur. Hinc miratur Cyprianus: O vere admirabilem Dei virtutem, & omnipotentiam! Quid tu Domine amplius Stephano contulisti, Joanni, & Paulo? Si tu Domine armamentarios statim Prophetas, opilioes Reges, telonarios Apostolos, pisatores Doctores facis, Dei perfecta sunt opera. S. punct. 31. f. 728. seq.

Genesius Mimus in theatro ludificat ceremonias Christianorum præsertim Baptismi, & ecce! in momento illuminatur ad agnitionem veritatis, profertur se publice Christianum, & fit martyr. D. 5. 88. Philamon chorales, dum a S. Apollonio Diacono metu tormentorum rogaretur, ab auctore mundi gravibus judicabimur; cum enim argueretur dona, rationis etiam consecutus donorum &c. C. Matth. 12. v. 24.

87. *Exigit nostram cooperationem.*

Abraham, cum tres Angelos hospitio recepit, ipsi sineset sedulo obit ministeria: domus, quæ visitationem Divinam debet: *subsequi nosse labor*, ait Chrysostomus. M. conc. 36. aff. 2. n. 7. seq.

Medicus non sanat agros, nisi natura

Gratia Finalis.

88. *Non obicitur sine meritis antecedentibus.*

S. Aug. de Trin. 10.

ria cooperetur medicamentis: Ita Deus, sanat omnem languidum, sed non sanat invivum: opus est, ut anarivelis, ait S. Augustinus P. p. 1. disc. 4. n. 6.

Dantur regiones tam secundæ, v. gr. Provincia in Gallia, quæ sine cultura frumentum generant, dum e contra in regionibus frigidis terra laboriose culta nihil profert. Sic fit etiam in rebus gratiæ: Modica gratia apud hominem timoratum plus operatur, quam potens gratia apud tepidum.

Juvenis frater a spiritu fornicationis tentatus rogavit senem, ut pro se Deum oraret. Fecit id senex, nihilominus juvenis de die in diem vehementius conquelescebat. Rogavit ergo senex Dominum, ut sibi revelaret, cur suæ precibus non exaudiretur? & vidit fratrem in spiritu, quod tempore tentationis, demonibus in forma mulierum apparentibus, colladeret, corideret, & letaretur. Docuit ergo eum, quod culpa se teneret ex parte ipsius, & quod gratia non operaretur, sine hominis cooperatione. E. *Negligentia* 1.

Ninivitarum ad prædicationem Jonæ penitentiam egerunt in jejuniis, cinere, & cilicio a Rege usque ad pecus. Regina Saba audita fama Salomonis discillimam iter per 606. leucas Gallicæ usque Hierosolymam ingressa est, ut audiret sapientiam ejus. Hi Ninivitarum, hæc Regina Saba in die judicii suo exemplo quæque confundunt pro mensura beneficiorum, & gratiarum a Deo acceptarum, quæ ipse neglexit, & contempsit, a Christo judice acris puniendum. Videant igitur Sacerdotes, videant Christiani omnes, qui gratiæ Dei abundant, ut iis recte, & sedulo utantur, alias tanto gravius puniendi, quanto majores perciperunt. Surgent in judicio Turcæ & Gentiles contra Christianos, dicentes: Si has tantas gratias habuistis, longe sanctius vivissetis, S. Gregorius ait: *Nis, qui blasphemus in hoc mundo accepisse aliquando creditur, ab auctore mundi gravibus judicabimur; cum enim argueretur dona, rationis etiam consecutus donorum &c. C. Matth. 12. v. 24.*

Abiit autem, qui quinque talenta accepit, & operatus est in eis, & lucratus est alia quinque. Innuit hæc parabola, quæ gratiæ Dei totis viribus cooperari debet, ut qui v. g. habet quinque gradus caritatis, eliciat ad eum eisdem intentione ut quinque, & sic lucrabitur alios quinque gradus &c. C. Matth. 25. v. 16.

Dives epulo extremum digiti petiit, ut refrigeretur lingua: & non obtinuit. Habet digitus tres articulos: Primus denotat gratiam præventivam, alter continuantem, tertius finalem, ait Raulinus: Frustra extremam partem digiti petiit, qui de prima, & secunda in vita sua non curavit. B. Ser. 83. n. 14.

Infelix ille cæcûs est in tenebris, quare non comparuit in veste nuptiali. Fatuus Virgines exclusas sunt a nuptiis, quia negligentes fuerunt in comparando sibi oleo. Denarius datus non est, nisi laborantibus in vinea. Lazarus non fuit ad vitam revocatus, nisi prius lapis sit remotus, & soluta intus.

Quantum gratia finalis omne meritum excedat, tamen exoranda est oratione continuo, sicut oravit ille qui nocte a ritico petiit tres panes; fuit enim exauditus propter importunitatem. Sic primus panis est gratia præveniens, alter concomitans, tertius subsequens seu finalis; hinc boni Christiani ad quemvis solitum horæ pulsantem rogant Deum gratiam pro felici morte, easque preces specialiter, & maxima devotione repetunt, cum signum datur agonie Domini. Item alii quotidie venerantur Sanctos illius diei, in qua morituri sunt, insuper Sanctos, qui in illa die mortui sunt.

89. *Est ingens bonum, & indebitum.*

Omne donum perfectum de sursum est: Per domum perfectum intelligitur perseverantia, seu gratia finalis. Hæc omnino diffusiva est gratia justificante, & est illa quæ Deus vivititer te comitatur usque ad mortem, removendo obstatia omnia, quæ facere possunt, ut excidas statu gratiæ, & ita simulando ad bonum, confortando, corroborando, progredendo, quæ gratia est multas alias complectens, & quantum mereri conjulge nemo potest &c. Seg. Mania 3. Jul. n. 2.

Cæcus ille, quædam clamavit: *Fili David miserere mihi*, non impetravit oculorum sanitatem: verum cum rogavit: *Domine ut videam*, sanatus est. Quare? quia Christus demonstrare voluit, quod gratiæ hujusmodi extraordinariæ, a

(Suo)

fuo dominio, & libera potestate, non a meritis rogantium dependeat. Hinc etiam latro in cruce clamavit: *Domine memento mei!* M. conc. 36. §. 2. n. 2.

Gladius, quo cæsus est Goliath, in tabernaculo repositus est: Cur non & funda & lapis? quia lapis tantum inchoavit, gladius autem consummavit victoriam. B. 62. n. 3. S. pun. 17. f. 59.

Cum timore. *Et tremore salutem vestram operamini*, monet Apostolus: Quid autem timendum, quid tremendum? Illud nempe, quod ultima gratia non dependeat a nostris meritis! *Deus est, qui operatur in vobis.* Segn. Man. an. 2. Maji. n. 6.

Ego sum vitis, vos palmites: Sicut palmes indiget vite, & vitis non indiget palmitibus, ita se res habet inter Christum, & nos. Abfcede de vite palmitem, abfcede plures, vitis semper vigor retinet, sed palmes arefcit &c. Seg. Mann. an. 7. Octob.

Inspiraciones Dei.

Negligere aut contemnere, periculum est.

Grandis & ordinaria punitio Dei est, quod illis, qui inspirationibus suis aures occcludunt, sua deinceps auxilia subtrahat: ait enim Lessius: *Non solum obest de peccata, sed etiam ob teporem, & negligentiam, Divinarum inspirationum, qui tamen per se non fit peccatum, Divina auxilia plerumque mirari.* Sicut viator de die dormiens a nocte obruitur: Sicut navarchus faventes ventos negligens in tempeste perit: Sicut conchilæ ad rorem cæli se non aperiens infecundum manet: Ita talis anima ex sua negligentia irrepabile damnum incurrit. B. Serm. 43. n. 39.

Legati Davidis ab Hannonæ Ammonitarum Rege graviter injuriuntur, quæ res Davidi ad vindictam terribilem ansa fuit. Similiter Lucius Posthumus Legatus Romanorum a Tarentinis lufus habitus, occasio fuit creuenti bellii, quo Tarentini devallati sunt, eum in morem, quo Legatus illis suum interitum prædixit his verbis: Ridere nunc miseri, venit tempus cum abibitis, & has maculas vestro sanguine elucetis. Inspiraciones sunt Legati Dei, vae! si non admittantur, aut vilipendantur. D. 8. 61.

Sponsa dum non statim aperit sponso, sed se excusat: *Lavi pedes meos, non am-*

plius pro foribus invenit sponsum. M. conc. 37. aff. 1. n. 8.

Imaginellorum ad nihilum rediges: Intuerere imaginem lapideam in platea: clama, non respondet: pluit, ningit, grandinat, nil sentit. Sic multi Dei minas, voces, & beneficia non curant, verum a Deo ad nihilum rediguntur. B. Ser. 36. n. 17. seg.

Ira Dei de celo, qui veritatem in infirmita detinet, id est, qui occcludunt veritatem in intellectu. S. punct. 103. f. 306.

In puncto ad inferna descendunt, ubi Bernardus: Eodem puncto, quo peccator despicit Deum suadentem, admittit diabolum præcipitentem. M. conc. 37. aff. 1. n. 7.

Terra germinat herbam opportunam his, a quibus colitur, accipit benedictionem a Deo: Proferens autem spinas, ac tribulos reproba est. Eadem est differentia inter animam, quæ correspondet inspirationibus Dei, & aliam quæ non correspondet. O quoties Deus te trahere voluit per auxilia tam interna, ut fuit inspirationes Dei, quam externa, ut fuit pia monita, & prædicationes Verbi Divini, ideo sacro oratori verba illa energica suggestit. Quid tu e contra? Segn. Manna 26. Martii.

91. *Cur apud aliquos fructum ferant, non apud alios.*

Pluvia fecundat flores, & sentes: Rore cæli emollitur terra, non petra: Solaribus radiis induratur lutum, cera liquefit: Cibis huic stomacho nutrimentum, alteri venenum est; ita eadem conio, eadem inspiratio apud hunc fructum facit non apud alium: Qua de causa? Unde fit, quod Israelita per mare rubrum transeat, Pharaos suffocetur? Unde fit, quod superiores aquæ Jordanis immobiles consistant, inferiores in mare decurrant? Unde fit, quod Christi Nativitas Magis gaudium, Herodi terrorem tulit? Unde fit, quod hæc vox *Ego sum* convertit Saulum, & Judæos induraverit? Nempe hæc omnia procedunt ex diversitate bonæ, & malæ voluntatis &c. B. Ser. 31. num. 21.

Error mortuorum est, quod internas voces non pro Divinis habeant, sed a passionibus animi orti putent. Samuel ter noctu vocatus putavit hominem clamare, & Deus fuit. S. Augustinus a Mâre Monica ad continentiam animatus putavit hanc esse vocem muliebrem: Ita multi putant esse Melanchollam, aut animi tadum, quod Dei vox est. S. pun. 98. f. 297.

Qu

Matt. 25. Qui quinque talenta acceperat, lucratus est alia quinque: qui vero unum acceperat, abiens fodit in terram: Cur ergo, & quid inspirationum gratia fructificet, dependet ex nostra cooperatione &c. Gratia Dei vocatur aqua, juxta illud *Deus est tibi aquam vivam.* Qu fructiferam reddit terram, non autem rupes & saxa.

92. *Sepe non audiuntur ab homine.*

Vos semper Spiritui Sancto resistitis, aiebat Stephanus ad Judæos, id est, quando Deus volebat sacrificia, vos sacrificastis, quando voluit, omisitistis: quando noluit dare præcepta, requirebatis: quando dedit, non observastis: cum stabat templum, idolis serviistis: cum in Ægypto essetis, egressi regredi voluistis &c. Huc multi adhuc deveniunt, leges, præcepta Superiorum, consilia Patrum spiritualium eludunt &c. S. pun. 98. f. 295.

O quot sunt, qui claudunt aures sicut aspidis surde, & obturant aures suas, qui non sinit se ab incantante etenebris educi in lucem, ait Augustinus. His & similes dicant: *Recede a nobis, scientiam viarum tuarum volumus.* S. punct. 98. fol. 296. seq.

Saulum circumfulsit lux de celo, & ecce! protinus in terram lapsus est adhuc spirans minarum &c. O quot sunt, quos lux cælestis circumfulget, nec tamen cadunt in terram &c. S. pun. 101.

Adamas malleorum ictibus non cedit, sed tamen hircorum sanguine dissolvitur: ita corda hominum nonnunquam disposita sunt, ut inspirationibus & monitis Dei non cedant, quæ tamen invitationibus, quæ hircum redolent, facile commoveantur.

Deus trina vice vocavit Samuelem, & semper iste putavit esse vocem Heli Sacerdotis: Ita multi sibi persuadent, vocem, quam in animo audiunt, esse vocem mere humanam, quæ tamen revera Divina est. Cur autem sibi persuadent esse vocem mere humanam? quia molestum ipsis est obtemperare monitis, quibus a voluptatibus abfuetis ad vitæ emendationem avocantur &c.

93. *Qua dispositione animi audiri debeant.*

Dispositio ad excipiendas inspirationes Dei est humilitas animi: Quid enim est, quod legem laturus Dominus in igne, fumoque descendit? nisi quia & humiles

per claritatem suæ ostensionis illuminant, & superbiorem oculis obscurat per caliginem erroris. S. pun. 100. fol. 301.

Cor a tumultu mundano separandum est: hinc Christus fundum, quem tanavit, a turba separavit, & tunc primum digitum in arviculam posuit. S. punct. 100. fol. 301.

Mens debet esse sobria, & a voluptatibus corporis aliena. Deus descendit super montem Sinai & vocavit Moysen in cacumine montis, isti revelavit ei judicia, & præcepta, & cærimonias, quas populum docere debebat. Fuit Moyses quadraginta diebus cum Deo, & panem non comedit, & aquam non bibit. Sic etiam Sara ab una acillarum injuriis affecta ascendit in superius cubiculum & tribus diebus non manducavit, neque bibit.

Dispositio utilissima est solitudo: Judd. 9. dicit videns populum in arctoposium ingressa est oratorium suum, & proferrens se clamavit ad Deum in cinere, & ciliicio. David post tribulationem, & dolorem, exclamavit, quis dabit mihi pennas columbæ, & volabo: Tunc subdidit modum acquirendi pennas: Elongavi fugiens, & mansi in solitudine.

94. *Audire, quam Deo gratum, & homini utile.*

Murenulas aureas faciemus tibi. S. Bernardus ait, murenulas esse ornamentum aurium. Murena vel sub aquis audit, sic qui in ipsis, & sub ipsis voluptatibus vocati emergunt, ad vocantem currunt, murenæ dicuntur: *Vox Dilecti mei!* en! in statim agnoscit sponsum vocem, ut inter mille voces distinguit! &c. S. punct. 99. fol. 300.

Non sine Myfterio Christus Malcho arviculam restituit: non meruisset quidem nequissimus homo, sed fecit id Christus, ait S. Leo, ne se ad voces Dei furditate excusare possit. S. pun. 99. fol. 300.

Martha circa ministerium sollicita, & turbata erat: Maria autem sedens secus pedes Domini audiebat verbum illius. En! quæta audientia Verbi Domini præferatur ministerio quantumvis pio ac devoto.

Saulus illo triduo, quo jejunavit & oravit, unde hanc gratiam meruit? Quia ad primam vocem, quæ prostratus est, paratissimus statim respondit: Domine, quid me vis facere? &c.

Intendere sanctis inspirationibus remedium

dium est aptissimum contra peccata; cum enim mens sanctis cogitationibus occupatur, phantasia advocatur a concupiscentia, aliique malis suggestionibus. Sic nascitur, & fecit S. Franciscus Xaverius: in mente semper aliquam sententiam S. Scripturæ, aut factum alicujus sancti ruminabat, sic enim intellectus, & voluntas pre-occupatur contra cogitationes perverfas &c. C. 1. Joan. 3. v. 9.

1. Joan. 3. *Quoniam semen ejus in eo manet, & non potest peccare, quoniam ex Deo natus est. Docentur hic fideles facilem modum fugiendi quodlibet peccatum, & faciendi, ut sint quasi impeccabiles, si nimirum semini Dei, id est, sanctis inspirationibus semper intendant, sic enim e mente semper excluditur omne semen diaboli, id est, omnes suggestiones concupiscentiæ, & peccati, quia intellectus & voluntas alio, id est, ad sancta desideria advocatur. Sic S. Xaverius semper ruminabat aliquam sententiam Scripturæ, vel sanctorum Patrum. Sic Josephus Ægyptius a Domina tentatus mentem reflectebat ad beneficia, ad hero accepta: *Ecce Dominus meus omnia mihi tradidit præter te, quomodo ergo possim hoc malum facere?* C. 1. Joan. 3. v. 9.*

95. *Quomodo discernende sint ab humanis cogitationibus.*

Oprobiosum est pretiosissimum liquor; adeo multi ex avaritia illud adulterare aut emulsi conati sunt. Sed vano consilio! multis enim iudiciis genuinum ab adulterino discernitur; inter alia etiam per hoc, quod guttula veri opobalsami in vestem decidens nullam profusam maculam relinquit. VV. Art. disc. font. 7. Ex. 3. Parem in modum inspiratio, quæ balsamum anime est, Divina censetur, si nullam maculam vitiosam ad vitio confinem relinquit: si vero animum turbet, inquietudinem, pusillanimitatem, desperationem, amorem sæculi, inclinationem ad voluptates carnet, adulterina est, humana aut diabolica est.

Christus Dominus S. Catharinæ Senensis scire cupienti, quomodo vocem ac voluntatem Dei agnoscere possit ac debeat, in hunc modum reposuit: si voluntatem meam exequi, & me semper summe amare vis, necesse est, 1. Ut voluntatem tuam ab omni amore, affectuque terreno prorsus amoveas, & nihil temporale ames, nisi propter me. 2. Ut omnes cogitationes

& opera ad meum honorem & gloriam dirigas, & id in aliis quoque promoveas. 3. Ut non solum nobis malum, sed & bonum, quod ego nolo, atque adeo quocunque casu non frangaris, sed inconcusse fide semper teneas me Deum tuum omnipotentem magis amare te, quam te ipsam &c.

Joan. Ximenius S. J. Coadjutor dicere solebat, fide interne cogitationis, & Divinæ Voluntatis interpretes habere tres: Deum in celo, Superiorem in capitulo, & rationem domi &c.

Dicitur Stygium impostorem non ita posse induere formam Angeli, aut hominis, quin deceptionem suam aliquo signo prodatur. Parem in modum suas suggestiones tam artificiose colorare non potest, ut earum fraus non confundatur. Primus modus delarandi ejus imposturam, est humilitas; ubi hæc virtus, ibi in fugam agitur superbissimus spiritus. Secundus, invocatio Dei & Sanctorum, qui vel damonem deceperunt, vel unquam decepti sunt. Tertius & optimus, sinceritas animi erga Patrem spirituale, cujus consilium hac in re falli, aut fallere non potest, & securior est quibuscumque revelationibus &c.

Visitationes cælestes, & delicia mentis.

96. *Majores sunt deliciae, quam totius mundi.*

Mundani nunquam fatiantur, sed semper siciunt: at vero flumina nectaris Divini fatiant, usque ad abundantiam. Pagninus legit: *Adeo ut dicatis, satius est.* Qualiter dixerunt S. Franciscus Xaverius, Philippus Neri, Ephrem &c. S. pun. 65. f. 224.

De mundanis deliciis intelligi potest illud: *Qui bibit ex aqua hac, sitiet iterum.* Sed qui bibunt hoc caeleste nectar, quære ex eis an habeant sitim divitiarum, & delectationum, honorum &c. Nihil simile. Rupertus ait: *Sola una hujus mellis silla potest, quod totus mundus non potest.* S. punct. 57. fol. 224.

Comparatur, seu potius opponitur ebrietati corporali, nam. 1. Sicut ebrietas corporalis rationem naturalem admittit; ita & spiritalis facit hominem amorem mentis, & a ratione naturali ad supernaturalem illum transfert. 2. Sicut ebrius non cognoscit amicos: ita ebrius spiritu Dei non curat parentes, fratres, cognatos. 3. Sicut ebrius discurrit per

Rupert.
Serm. de
Spir. Sane.

plateas, & obvios invadit: ita Apostoli ebrii spiritu sancto discurrerunt per orbem, & invalerunt Reges & Principes. 4. Vinum accendit hominem, ita & caritas ac gratia spiritus sancti, non madens vino, sed ardens deo, ut loquitur S. Bernardus. 5. Ebrius animosus & pugnax non timet periculum, ita & Apostoli pleni spiritu sancto, ut antea timidissimi, bellum contra infidelitatem, & impietatem spirarunt. C. Act. 2. v. 13.

S. Bernardus ait: Non sunt condigna passiones hujus temporis ad præteritam culpam, quæ remittitur, non ad præsentem consolationem, quæ immittitur: non ad futuram gloriam, quæ promittitur. C. in Apoc. c. 2. v. 17.

97. *Non dantur nisi animo a mundanis vacuo.*

S. Bernardus ait: Præoccupatum facilius desiderii animum delectatio sancta declinat: nec misereri poterunt vera vanis, æterna caducis, spiritualia corporalibus summa imis, ut pariter sapias, quæ sursum sunt, & quæ super terram. S. punct. 152. fol. 483. in fine.

Dum Christus super mare ambulat, a Petro non agnoscitur, sed a Joanne: *Cur? quia Petrus facile vocem ancille surreptantis audivit.* M. conc. 43. aff. 2. n. 10.

Ue ovum a sole non attrahitur in sublime, nisi vacuum; nec liquum flammam concipit, quamdiu est madidum; ita quo minus anima corporalibus adheret, eo Divinorum capaxior est. Sentent. Affect. S. Ignat. 7. Jan.

Defecit Manna postquam comederunt de frugibus terre. Manna est symbolum consolationum cælestium, fruges sunt symbolum voluptatis terrenæ, idque ob varias analogias: Quamprimum igitur homo appetit voluptates terrenas, subtrahitur illi consolatio cælestis, utpote quæ tantum datur in compensationem voluptatum terrenarum, quibus homo se sponte privat, ut Deo serviet. Seg. Man. 22. Maii n. 1.

Antequam Christus Dominus filiam Archi-Synagogi a mortuis revocavit, prius excessit iustitias, & turbam tumuluantem: ita mens vacua esse debet a tumultu mundano, si caelesti favore frui velit. Dum tempestas ventosa, & turbulenta est, ros fructificans terram de celo non cadit.

98. *Cur hominibus sanctis saepe subtrahantur.*

Sanctus Bonaventura hujus subtrahendi rationes quinque: *Gerison omnino sepe deinde rationes adducit. Vide Titulum: De solatio animi.*

Deus hominibus sanctis nonnunquam subtrahit consolationes caelestes ad experimentum patientiæ: supplet tamen ordinari defectum dulcedinem per donum fortitudinis, uti in Ella cibus ille fuit: *Ambulavit in fortitudine cibi illius quadraginta diebus.* Sec. Seg. M. nna 22. Maii n. 2.

Subtrahuntur a Deo hominibus sanctis, ut intelligant, has animi delicias non esse substantiam virtutis, sed accitens. Fisso prodigo delicias paravit patet, & morigero conquerenti respondit: *Omnia mea tua sunt.* Eundem in morem, et sensibili devotione careas, non ideo caræ gratia, & substantia virtutis. Hinc consolationes sensibiles sunt quasi bona mobilia, virtutes bona stabilia, & quasi jus ad regnum. S. pun. 33. f. 751.

Item subtrahuntur, ut Deus demonstret quod sint indebita dona homini quantumcumque virtuoso. De internis consolationibus enim intelligi potest illud: *Qui legit aquas in nubibus.* Et Christus duodennis: *Quid est, quod me queratis, hoc idem nobis perire respondet, quasi diceret: An jus habetis, ut me inveniat? S. pun. 33.*

Querendus Deus pro Deo, non pro consolatione; nam, ait S. Bernardus; Deus non amatur sine præmio, sed non debet amari pro præmio.

99. *Dantur in principio conversionis, & certaminis.*

Sicut laboranti in via prius copiosa paratur refectio: sicut columba longius emittenda prius melle pascentur, ut ad pastum redeant: sicut Petrus eribrandus sicut triticum prius in montem ducitur: sic illustrata prius manna pascentur, ne deficient: ita Deus solet animas ad se convertere ab initiallicere. S. pun. 33. f. 750.

Dantur in principio conversionis, quia profund ad spirituale profectum; nam alacrior operatur, qui cum delectatione operatur: hinc sponsa delictis affluens in pisa super dilectum suum ascendet perhibetur, quæ antea surgere non poterat. Non contentanda igitur sunt consolationes.

nes, & devotio sensibilib, quamvis nec anxie quaerenda sit. S. punct. 33. f. 751.

Hoc Manna vincentibus promittitur, nam tentatione probatis datur. consolatio. Hac animi voluptas immensum superat tristitiam adversam ita, ut exclamet Psaltes: Anima mea exultabit in Domino: Omnia ossa mea dicent: Domine quis similis tibi? Vis Exempla confessorum? Joannes Abbas tanta perfundi secebat interna dulcedine, ut ne quidem recordaretur, an pridie comedisset. S. Ephrem delectationes terrenas fastidians, tanta gustiebat laetitia, ut ejus praecordia rumpi viderentur, ideo exclamabat: Recede a me Domine: S. Bernardus ita caelestibus gaudiis absorptus vixit, ut toto anno in una cella degens, nesciret, an illa cella testudinem haberet. Ita S. Ignatius, S. Xaverius, S. Catharina Senensis, & alii. Vis Exempla Martyrum? S. Adelphardus exitium pro paradiso, S. Tiburtius prunas pro rosis, S. Clemens Ancyranus Martyrum pro beneficio reputavit &c. C. in Apoc. c. 2. v. 17.

100. Dantur post victoriam tentationum, & concupiscentiarum.

Sicut Manna Israelitis ex Aegypto exeuntibus de calo datum est; ita consolationes spirituales percipiuntur in contemptu mundi, in contemplatione rerum caelestium, & in victoria tentationum, juxta illud: Vincenti dabo Mannam absconditam; est enim hac consolatio praedidium, & praegustus quidam aeternae beatitudinis.

Sape tentatio praecedens solet esse signum securae consolationis; nam tentatione probatis promittitur caelestis consolatio; experientia constat, neminem heroicè vincere aliquam tentationem, infirmitatem, contemptum sui, curiositatem, tedium &c. quin sentiat miram animi voluptatem, & gaudium, quod tristitiam adversam, & concupiscentiam molestiam incomparabiliter superat &c. S. Joannes, qui Theodosio Imp. victoriam contra tyrannos praestitit, seipso abnegato, uni Deo assistens, eumque assiduis laudibus celebrans in caelo sibi esse videbatur. Alius Joannes per tres annos sub rupe flans, & perpetuo orans de sola SS. Eucharistia victabat. Idem legitur de Abbate Arnulpho & alius. C. Exod. 16. v. 34.

Sicut auxilium Dei, quo Ezechias ex cussio jugo Sennacherib, vicit ac delivavit Assyrios, vocatur oleum; ita & consola-

tionis caelestes oleum vocari possunt; quae instar olei animos ad pugnam fortes ac validos reddit. C. Isa. 10. v. 27.

Spiritus Sanctus, qui dicitur Paracliticus, consolationem, & patrocinium Sanctis praestat, ita ut in laboribus & persecutionibus exclament cum S. Xaverio: Satis est, Domine satis est! Et: cum coronato Psalte: Memor sui Dei, & delectatus sum¹ &c. C. in Act. Ap. c. 9. v. 31.

Sape solent turbulenta nubila, fulgura & tonitrua, caelum eripere, verum post horae quadrantem, dispulsis subito nubibus sol serenior rediens caelum & terram, cum gaudio hominum illustrat. Ita, ait Devotissimus Kempensis, solet sequentis consolationis, tentatio praecedens esse signum; Liberalissimus enim Deus, qui liberalitate humana vincit se non patitur, modicam sui ipsius victoriam amore Dei peccatam tanta animi consolatione remunerat, quae omnes mundi delicias incomparabiliter superat &c.

OMNIPOTENTIA DEI.

101. Necessario debet concurrere cum labore humano.

Sine me nihil potestis facere, ubi S. Aug. Non ait, sine me parum potestis facere, sed nihil. Adeoque a liberali manu Dei semper auxilia rogare oportet. M. conc. 36. assumpt. 2. n. 1.

Sape homines confidunt in laboribus suis in calti temperie, in agrorum fecunditate, ideo Deus saepe mittit sterilitates, siccitates, aliaque mala, ut nos commoneat, sine suo adjutorio inane esse nostrum laborem. Etiam si homines terram operentur, & magna sit celi temperie, omnia alta concurrant, nisi manus Domini accedat, omnia alta frustra, & in vanum fiunt. Ait S. Chrysol. l. Ser. 63. n. 2. &c. Propheta Balaam iturus ad Regem Balaac omnia sibi contraria sentit: Angelus obstitit illi in via: alius humana voce illum deterruit: tum cessitans & labens pedem Propheta laetit. Unde hac contrarietas? quia iter suscipere voluit invito Deo!

Mundus hic terraqueus, & ipse homo creatus de sola SS. Eucharistia sumunt artefactum mechanicum respectu fabricatoris, v. g. horologium, quod recedente etiam artifice consistit: sed habet seipsum ex arbore dependens, imo est multo minus, sicut Creator Divinus ab-

illius conservatione vel uno momento cessaret, totum opus creatum in suum nihilum eo momento concideret.

102. Potens, & mirabilis in operibus suis.

Dum populus sub servitute Pharaonis gravissime ingemiscent, nascitur Moyses, projectum in flumen &c. quis credat hunc infantem domitorem fore Pharaonis, & liberatorem Israelis? M. conc. 1. assumpt. 2. n. 6.

Dei perfecta sunt opera: si tu Domine statim armamentarios Prophetas, opiliores Reges, telonarios Apostolos, Piscatores Doctores facis, certe perfecta sunt tua opera. Ait S. Cyprian. S. pun. 31. f. 729.

S. Job ait: Sapiens corde est, & fortior robore quis resistit ei? Resistit Deo Lucifer, Pharaon, Dathan, & repente perierunt. Qui transiit montes, & nesciunt hi, quos subvertit in furore. Potest enim Deus montes de loco in locum transferre, aut destruere. Qui commovet terram de loco suo, & columnae ejus concussantur.

Potest enim Deus provincias & regna motibus quaesare. Qui praecipit soli, & non oritur; potest enim imperare soli, & siderum firmamento. Qui facit magna facillime operatur. A. lect. 8. nu. 12. 13. & seq.

Caelum stellatum in circuitu suo mille septendecim miliariorum miliones comprehendit. Et 1. hoc creatum est ex nihilo: omnes mundi monarchae non possunt unam arenam creare. 2. Fundatum est supra nihilum; omnes architecti non possunt unam passerulicidum in aere suspendere. 3. Possit Deus in momento illud iterum annihilare, totus mundus non potest annihilare unam paleam. 4. Creatum est sine instrumentis, uno verbo. 5. Conservatur in suo motu continuo, omnes mundi exercitus non possunt unam plumam movere verbis. 6. Deus voluntate sola oiana facit; tertii principes nihil possunt sine subditorum adminiculo. P. p. 2. dist. 3. a. n. 3. usque 7. Nullus Imperator fuit unquam Dominus unius culicis, sed Deus omnium, uti in Aegypto &c. libid. 10.

Mirabile est Omnipotentiae Divinae placitum, quod ordinarie infirma eligat, ut fortia hujus mundi confundat. Paoletus in Festo S. Andreae, in Adventuali.

Peregrinus nomine Chariton a latronibus occupatus in spelunca vinculis adtri-

ctus fuit. Invocavit Omnipotentiam & Providentiam Dei! & ecce! e foramine prorepit serpens, e vase lacte replendo bibit, & lac inroxicat. Latrones a praedationibus domum reversi & sitibundis lac exharuerunt, & paulo post omnes emoriuntur veneno. Chariton a vinculis se liberat, ingentem thesaurum in interiore cubiculo speluncae invenit, pro hac pecunia mortuum condit, ipsamque speluncam in templum convertit. T. n. 9.

Omnipotencia Dei ligat & coeret vim demonum. Ex muliere obfessa, cum mentio incidere de Lucifero, quaevis diaboli: Stulti, quibus carens puratis ligatum meum magistru in inferno? ferretis? Nequaquam! Tria verba sunt posita in silencio Missae, quibus ligatur? Requiritibus, quamam sint illa tria verba? petit Missae, aperuit Canonem Missae, & signavit illa verba: Per ipsum & cum ipso, & in ipso! iniquens, Ecce haec sunt illa tria verba, quibus ligatur Magister meus? Lohner Biblioth. Verbo Deo. 3. v. 5. n. 8.

In infirmis etiam animalculis confundit & humiliat hominem peccatorem: Blasphemus alector contra Dei existentiam contumeliosè latrans ab una musca ad eum infelatur, ut primo galeam addicere, dein de equo descendens pronus in terram defendere faciem debuerit, & hoc tandiu donec blasphemiam publice revocavit. E. Verbo Blasphemia. n. 8.

Imperator Sinenis Chamius, cum illi a P. Missionario Europaeo Adamo Schall S. J. horologium offerretur, mirari factus non potuit tenere artificium, quod orbiculis & rotulis seipsum moveret, & diet tempora signaret: desiderabat videre artificem, quem Divino ingenio praeditum putabat. Quanto magis admirari debemus Divinam Omnipotentiam, quae grande caeli horologium, caelesti siderum in cursu ordinatissime distinctum, jam a multis saeculis mirabiliter gyratur, & conservatur!

103. Ejus consilia non possunt everti per consilia humana.

Judaei volant Lazarum interficere, quia propter illum multi in Christum credebant: ridet ad hoc S. August. inquisiens: An ergo Christus non potuisset refutatae occisum, quem suscitavit mortuum? Breve sabbato post Domini Passionis.

Jonas fugit Ninivem: sed ait S. Greg. Quia auctors non obedire renititur, ad locum quo missus fuerat, quo carceratus portatur. S. pun. 120. f. 322.

Psalm. 31.

Apoc. 2.

Thom. Kemp. 1. 5. 7.

Job. 9.

Casarius 15. c. 15.

S. Greg. 1. 6. Mor. c. 12.